

Γιάννης Μηλιός

«Να τελειώνουμε με την καταστροφολογία»,
συνέντευξη στον Κωνσταντίνο Μπογδάνο, marketnews.gr

Ο κος Τσίπρας δήλωσε χθες στην Κ.Ο. του κόμματος, ότι η "πραγματική" διαπραγμάτευση τώρα ξεκινά. Δεν διαπραγματευόμασταν πραγματικά τους τελευταίους πέντε μήνες;

Φυσικά και γινόταν διαπραγμάτευση, η οποία έχει πολλά στάδια, και ακριβώς ο χρόνος δείχνει ότι δεν έγιναν, όπως προηγούμενα, αποδεκτές αβασάνιστα οι απαιτήσεις των δανειστών. Παρότι όντως χάθηκε χρόνος και έγιναν λάθη, όπως η συμφωνία της 20ης Φεβρουαρίου. Αυτό το σχήμα λόγου που χρησιμοποίησε ο Πρωθυπουργός, προφανώς σημαίνει, ότι φτάσαμε σε ένα κρίσιμο σημείο που ο χρόνος μετράει αντίστροφα και αυτή η διαδικασία πρέπει να φτάσει στο τέλος της.

Πρέπει να έρθουν σε συμφωνία Ελλάδα και δανειστές; Υπό ποιους όρους; Κι αν όχι, ποια είναι η ενδεδειγμένη επιλογή για τη χώρα;

Έχω πει πολλές φορές ότι κανείς δεν πυροβολεί τα πόδια του. Κανέναν δεν συμφέρει το αδιέξοδο. Έχω δηλώσει ότι από την αρχή έπρεπε να επιμείνουμε στις θέσεις μας. Οι κανόνες της διαπραγμάτευσης είναι αυτοί. Για να πετύχεις στις διεκδικήσεις σου, πρέπει να είσαι σταθερός και άκαμπτος. Γνωρίζεις ότι δε μπορείς να πετύχεις όλα όσα ζητάς, αλλά πρέπει να τα διεκδικείς με επιμονή, σοβαρότητα και τεκμηρίωση μέχρι τέλους. Συμφωνία λοιπόν, που να σέβεται τη λαϊκή εντολή και τη λαϊκή κυριαρχία, συμφωνία που να επιτρέπει τον τερματισμό της λιτότητας, δηλαδή να επιτρέπει την άσκηση πολιτικών προς όφελος της κοινωνικής πλειοψηφίας. Γνωρίζω ότι για τους έχοντες πρέπει διαρκώς να μειώνεται το κόστος εργασίας. Έλα όμως που το «κόστος» αυτό είναι το επίπεδο της ζωής μας, οι όροι διαβίωσης και οι δυνατότητες επιβίωσης των πολλών, ο μισθός και ο κοινωνικός μισθός! Έχει σημασία λοιπόν ποιων τα συμφέροντα υπερασπίζεται η κυβέρνηση και υπέρ ποίων διεκδικεί. Με μείωση 25% του ΑΕΠ, το 85% απώλεσε το 35-40% του εισοδήματος, ενώ το 15% έγινε πλουσιότερο. Αυτός ο δρόμος πρέπει να αντιστραφεί.

Η καθυστέρηση μιας συμφωνίας φαίνεται να αυξάνει διαρκώς τον όγκο των μέτρων που επιβάλλονται και έχει βαρύ κόστος στην πραγματική οικονομία. Τί εξυπηρετεί η χρονοτριβή;

Η καθυστέρηση δεν μπορεί να είναι επιχείρημα για να υπογράψει η ελληνική κυβέρνηση μια συμφωνία που θα συνεχίζει τη λιτότητα. Όσο για τον όγκο των μέτρων, αυτό είναι παιχνίδι επίδειξης δύναμης από τη μεριά όσων εκπροσωπούν την ελληνική και τις ευρωπαϊκές ολιγαρχίες. Τα τελευταία χρόνια χορτάσαμε από σενάρια καταστροφολογίας, που ποτέ δεν συνέβηκαν, πέραν από την καταστροφή αυτών που πλήττει η λιτότητα, αυτών που όπως μας λένε «κάνουν τις απαραίτητες θυσίες».

Πού «το πάει» το Μαξίμου; Υπάρχει σαφές πλάνο, ή πάμε ψηλαφώντας στο σκοτάδι; Έχουμε στρατηγική, ή μόνο τακτική;

Πιστεύω και ελπίζω ότι υπάρχει και στρατηγική και τακτική, εκπαιδευμένοι είμαστε, τουλάχιστον ως κόμμα. Ως υπεύθυνος οικονομικής πολιτικής για μεγάλο χρονικό

διάστημα, γνωρίζω πολύ καλά τις επεξεργασίες, αναλύσεις, και «προσομοιώσεις» σε πιθανά σενάρια που είχαν συντάξει οι επιστήμονες και οι οργανώσεις του κόμματος. Πιστεύω ότι και αυτά, μαζί με τους υπεύθυνους που διαχειρίζονται την κατάσταση, αποτελούν ένα οπλοστάσιο που το Μαξίμου χρησιμοποιεί για την επίτευξη του στόχου, που πρέπει να είναι μια ριζικά καλύτερη κατάσταση για την κοινωνία.

Τί σημαίνει «ρήξη» στην πράξη; Πόσο απέχουν τα capital controls από το grexit; Ακούγεται, από έμπειρους οικονομολόγους, ότι ένα τραπεζικό «ατύχημα» θα πάρει χρόνια να αποκατασταθεί.

Ρήξη δεν σημαίνει «γκρεμός» και καταστροφή, σημαίνει ότι δεν συμφωνώ και δεν συνθηκολογώ με τις απαιτήσεις των δανειστών, που όσο κι αν είναι «λογικές» για τα συμφέροντα της ολιγαρχίας, είναι παράλογες για τον κόσμο της εργασίας. Όσο για τις απειλές τους ότι τα πράγματα οδηγούνται σε «ατύχημα», ερωτώ: Θέλουν να μας πείσουν ότι είναι έτοιμοι να δημιουργήσουν μια Liehman Brothers στο τετράγωνο, στη δεκάτη; Όσο για τα “capital controls”, που είναι ένα ακόμη σύνθημα εκφοβισμού που χρησιμοποιούν διεστραμμένα οι αντίπαλοι, φυσικά και δεν συνδέονται με το νόμισμα, με την αλλαγή νομίσματος, το περίφημο grexit. Στοιχειώδης γνώση οικονομικής ιστορίας πείθει ότι κάθε εργαλείο οικονομικής πολιτικής μπορεί να έχει τη μια ή την άλλη χρήση και αποτέλεσμα.

Ο Νικόλας Οικονομίδης του Stern παρομοιάζει το grexit με τη μικρασιατική καταστροφή. Το συμμερίζεστε;

Δεν συμμερίζομαι αυτούς τους δραματικούς και υπερβολικούς χαρακτηρισμούς της καθεστωτικής προπαγάνδας. Έχω πάντως επανειλημμένα τονίσει ότι αν ζητούμενο είναι η προστασία της κοινωνικής πλειοψηφίας, κάθε μέτρο πολιτικής που οδηγεί στην υποτίμηση της αγοραστικής δύναμης αυτής της πλειοψηφίας πρέπει να αποφεύγεται.

Έχει η παρούσα κυβέρνηση λαϊκή εξουσιοδότηση για ρήξη;

Η παρούσα κυβέρνηση έχει λαϊκή εντολή να υπερασπισθεί τα συμφέροντα του κόσμου της εργασίας, της κοινωνικής πλειοψηφίας, να τερματίσει τη λιτότητα, να οικοδομήσει το κοινωνικό κράτος.

Αισθανθήκατε παραγκωνισμένος όταν επελέγη ο κος Βαρουφάκης ως επικεφαλής των διαπραγματεύσεων, τη στιγμή που το «πρόγραμμα της Θεσσαλονίκης» αποτελεί εν πολλοίς δικό σας έργο; Γιατί απουσιάζετε παντελώς από το οικονομικό επιτελείο;

Τα πρόσωπα δεν με απασχολούν καθαυτά. Με απασχολούν μόνο ως φορείς συγκεκριμένων ιδεών. Δεν παραγκωνίστηκα, αλλά έχοντας συγκεκριμένες διαφωνίες και επιφυλάξεις, εγώ επέλεξα να μη συμμετάσχω σε κυβερνητική θέση. Ο πρώτος που ενημέρωσα ήταν ο Πρόεδρος του Κόμματος και αμέσως μετά προχώρησα σε δημόσια δήλωση ότι δεν θα πάρω μέρος ως υποψήφιος στις εκλογές. Το πρόγραμμα, και τα όποια προγράμματα και κείμενα, είναι προϊόντα συλλογικής δουλειάς και επεξεργασιών, από ομάδες που εργάστηκαν ακούραστα για να δώσουν εργαλεία στο κόμμα. Είναι λάθος να ανάγεται το Πρόγραμμα σε συγκεκριμένα στελέχη. Και προεκλογικά αλλά και τώρα με ενδιαφέρει να επιτύχουμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, να μη διαψεύσουμε τις προσδοκίες όσων μας εμπιστεύθηκαν, και να

ανοίξουμε δρόμους για το μέλλον.

Πολλοί περιμέναμε να σας δούμε στις Βρυξέλλες σε θέση Επιτρόπου. Ομοίως, άλλοι, τον κο Παπαδημούλη. Και οι διαρροές από το κόμμα ήθελαν τον κο Αβραμόπουλο ΠτΔ. Μήπως κάποιοι θα έπρεπε να τάζουν λιγότερα και να είναι πιο συνεπείς;

Όλα αυτά τα παρακολουθούσα και εγώ από τα ΜΜΕ, και φρόντιζα απλώς να μη σχολιάζω.

Οφείλει ο Αλέξης Τσίπρας μια συγγνώμη στους ψηφοφόρους του ΣΥΡΙΖΑ, έστω για τον μη ορθό υπολογισμό των συνθηκών που θα συναντούσε;

Ο λογαριασμός θα γίνει στο τέλος, είναι άδικο να προδικάζετε.

Αποδεικνύεται, πως τί «τρόικα», τί «θέσμοι». Γιατί παίζουμε με τις λέξεις;

Αυτό το παιχνίδι με τις λέξεις με αφήνει αδιάφορο. Όμως δεν πρόκειται για ζήτημα «ερμηνευτικό», αλλά πολιτικό. Οι λέξεις έχουν τη δική τους δυναμική. Μια αρνητικά φορτισμένη λέξη δημιουργεί συνειρμούς και ταυτίσεις που μπερδεύουν τα πράγματα. Μια διαφορετική πολιτική απαιτεί νέες λέξεις.

Ήταν, τελικά, έτοιμος να κυβερνήσει ο ΣΥΡΙΖΑ;

Βεβαίως και ήταν έτοιμος. Ήταν έτοιμος από το 2012.

Ποιος, εν τέλει, αποφασίζει τί θα κάνει η χώρα;

Ο κυρίαρχος λαός!

Έχει ο πρωθυπουργός την απαραίτητη ισχύ για να επιβάλει μια συμφωνία στην ΚΟ;

Στη δική μας πολιτική κουλτούρα δεν υπάρχει η ισχύς αλλά η πειθώ.

Πόσο απέχει η πολυφωνία από τη βαβέλ;

Οι διαφορετικές απόψεις και η σύνθεσή τους είναι επίσης μέρος της κουλτούρας μας. Γιατί το χρεώνετε μόνο στο ΣΥΡΙΖΑ, σας δίνεται η εντύπωση ότι τα υπόλοιπα κόμματα κινούνται σε ομοφωνία; Η διαφορά είναι ότι στον ΣΥΡΙΖΑ οι διαφορετικές απόψεις δεν φιμώνονται αλλά αποτελούν βάση για βελτίωση των απόψεων και της πολιτικής που τελικώς υιοθετούμε.

Πώς νιώθετε, ως αριστερός, ενώπιον της συγκυβέρνησης με μια παράταξη ενίοτε ακραία δεξιά;

Αυτή η συνεργασία έγινε δυνατή στη βάση της κοινής επιλογής για τερματισμό των καταστροφικών πολιτικών λιτότητας.

Σε περίπτωση αδιεξόδου: Κυβέρνηση εθνικής συνεννόησης, εκλογές, ή δημοψήφισμα;

Η λαϊκή εντολή είναι νωπή, εύχομαι και ελπίζω να επιτευχθεί μια λύση προς την

κατεύθυνση για την οποία μας επέλεξε ο λαός. Από εκεί και πέρα, δημοκρατία σημαίνει ότι τα όποια «αδιέξοδα» τα λύνει η λαϊκή ετυμηγορία.

Έχετε διατυπώσει την άποψη, ότι εθνικό νόμισμα θα σήμαινε πιθανή αναβάθμιση του εγχώριου καπιταλισμού;

α) Μήπως, τελικά, ο ΣΥΡΙΖΑ παίζει άθελά του το παιχνίδι του κεφαλαίου;

Το κεφάλαιο, στην Ελλάδα και παντού, παίζει το δικό του παιχνίδι, έχει τις δικές του στρατηγικές και δεν χρειάζεται κανένα ΣΥΡΙΖΑ, σημασία έχει τίνος τα συμφέροντα υπερασπιζόμαστε εμείς. Όμως δεν έχω υποστηρίξει αυτό που λέτε. Έχω πει ότι ακόμα κι αν η υποτίμηση ενός νέου εθνικού νομίσματος ευνοήσει τους εξαγωγείς, οι εκπρόσωποι του ελληνικού καπιταλισμού πρέπει να αναρωτηθούν ποιο «μοντέλο εξαγωγικής οικονομίας» επιθυμούν: Σχηματικά, το «μοντέλο Κίνα» (εξαγωγή φθηνών προϊόντων, μέσα από την «εσωτερική υποτίμηση» ή τη νομισματική υποτίμηση), ή το «μοντέλο Γερμανία» (εξαγωγή συγκριτικά ακριβότερων αλλά ποιοτικών προϊόντων); Πιστεύετε εσείς ότι η Γερμανία εξάγει πολλές BMW ή πολλές Mercedes επειδή είναι πιο «φθηνά αυτοκίνητα», σε σχέση π.χ. με τα γαλλικά, ιταλικά ή τσέχικα αυτοκίνητα;

β) Πιστεύετε πραγματικά ότι, πέραν του πυρηνικού 4 με 7 τοις εκατό, οι ψηφοφόροι του ΣΥΡΙΖΑ ενδιαφέρονται να ανατρέψουν τον καπιταλισμό;

Όλοι οι ψηφοφόροι, ενδιαφέρονται να ανατρέψουν τις καταστροφικές συνθήκες που τους επιβλήθηκαν από τις αδίστακτες εγχώριες και ευρωπαϊκές οικονομικές και πολιτικές ελίτ. Το μέχρι πού θα οδηγήσει αυτό δεν μπορούμε να το γνωρίζουμε.

Είμαστε, σε τελική ανάλυση, συναισθηματικός ή λογικός λαός;

Δεν πιστεύω σε τέτοιες γενικεύσεις ή διαχωριστικές γραμμές, όλοι οι λαοί, όπως και κάθε άνθρωπος, έχουν ταυτόχρονα πολλές πλευρές.

«Ανήκομεν εις την Δύσιν»;

Είμαστε μια καπιταλιστική χώρα από τις πλέον ανεπτυγμένες, μια διαπίστωση που συχνά περιγράφεται με τον όρο «δυτικός κόσμος», με τα αντίστοιχα κατοχυρωμένα δικαιώματα, που σήμερα αμφισβητούνται, αλλά και με συγκεκριμένα γεωπολιτικά χαρακτηριστικά. Όμως πρόκειται για μια περιγραφή που αποτυπώνει επιφανειακά τα μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο δεδομένα. Παλαιότερα η Ευρώπη χωριζόταν σε «Αντάντ» και «Κεντρικές Δυνάμεις», ακόμα παλαιότερα είχαμε την «Ιερά Συμμαχία», κλπ. Κάθε «ανήκομεν» έχει λοιπόν ένα συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα. Ζούμε σε μια ιστορική στιγμή ταχύτατων ανακατατάξεων και μετασχηματισμών...

Εκτελεί με χρήσιμο τρόπο τα καθήκοντά της η κα Πρόεδρος της Βουλής;

Η ΠτΒ ήταν πάντα μια αποτελεσματική και συγκροτημένη επαγγελματίας, και με τον ίδιο τρόπο υπηρετεί τη Βουλή. Όσο τη γνωρίζω, δεν είναι από τους ανθρώπους που λειτουργούν εν θερμώ και χωρίς βαθιά γνώση του αντικειμένου της. Η Βουλή πρέπει να ενισχύει διαρκώς τις δημοκρατικές δυνατότητες που της παρέχει το πολίτευμα, και η ΠτΒ εργάζεται προς αυτή την κατεύθυνση.

Ποια είναι τα σχέδιά σας εφεξής και ποιες οι πολιτικές επιθυμίες σας;

Συνεχίζω εδώ και δεκαετίες την επιστημονική και πολιτική μου παρέμβαση, σε μεγάλο βαθμό μέσα από κείμενα, δεν διέκοψα ούτε στιγμή το έργο μου ως καθηγητής στο ΕΜΠ, και επιθυμώ τη δικαίωση των αγώνων των ανθρώπων της δουλειάς. Αυτό τον στόχο υπηρετεί άλλωστε συλλογικά η Αριστερά.

Χωρά τιμότητα στην πολιτική;

Η πολιτική δεν είναι εκτός κοινωνίας, τιμότητα χωράει λοιπόν στο μέτρο που χωράει και στην κοινωνία. Αν με ρωτάτε αν είναι εύκολο να ξεπεραστούν οι πειρασμοί, που απορρέουν κυρίως από την εξουσία, σας λέω ότι οι αρχές και οι αγώνες της Αριστεράς που υπηρετούμε δεν αφήνουν χώρο για να υποκύψουμε. Για την Αριστερά, υπάρχει απόλυτη ενότητα ανάμεσα σε μέσα και σκοπό. Για να το πω διαφορετικά, τα μέσα είναι η μόνη και αποκλειστική μορφή εμφάνισης του σκοπού, στη μακρά συνήθως διαδικασία υλοποίησής του, στο μακρύ αγώνα για την επίτευξη του σκοπού. Ο σκοπός δεν αγιάζει τα μέσα. Ακριβώς αντίθετα, τα μέσα είναι η έκφραση του σκοπού. Ό,τι λογής είναι τα μέσα, τέτοιο ή ανάλογο θα είναι και το αποτέλεσμα, ο τελικός σκοπός. Με αυτή την έννοια, ναι, απαιτείται τιμότητα στην πολιτική!